

LÁNYI ERNŐ

ÉLETE ÉS PÁLYAFUTÁSA

Lányi Ernő 1861. július 19-én született Pesten. Zenei tehetségét szüleitől örökölte: édesapja, Langsfeld Ernő nagykereskedő szabad idejében szívesen énekelt és gitározott, édesanyja, leánykori nevén Weisfeller Fanni jól zongorázott. A házaspár második fia, Viktor, aki Ernőnél két évvel volt fiatalabb, ugyancsak tehetséges gyermek volt, de nem annyira a zene, hanem inkább az irodalom vonzotta, ahogyan az később megmutatkozott.

Viktor születése után nemsokára meghal az édesapa. Weisfeller Fanni második férje, Basch Raphael publicista lesz, aki később Viktort adoptálja. A Basch házaspár nem marad sokáig Pesten. Kevéssel a házasságkötés után Párizsba költözik a család. Ernő négyéves ekkor.

A gondos édesanya azonban gyermekeit viszi magával Párizsba Magyarországról. A családdal megy a gyermekek dalos ajkú dajkája is. S így Ernő, akinek lelkében édesapja nótái már elültették a dallam szeretetének

magvát, továbbra is, az idegen környezetben is magyar népdalok hangjai mellett nevelkedik. S amikor tizennégy éves korában édesanyja kereskedői pályára szeretné adni, ösztönösen, gyerekefejjel, minden segítség és bátorítás nélkül, sőt tilalmak ellenére lép a tehetsége által kijelölt, számára egyedüli lehetséges útra: Bécsbe szökök zenét tanulni.

A kisebbik fiú, Viktor, Párizsban marad. A Sorbonne-on tanul, s kiváló irodalomtörténésszé és politikussá válik. Nancy-ban, Rennes-ben, majd a Sorbonne-on lesz egyetemi tanár, később pedig az emberi jogok ligájának elnöke. Francia nyelven írt, főleg a német irodalommal és filozófiával foglalkozó művei Párizsban jelennek meg. A második világháborúban — idős kora ellenére is — részt vesz az ellenállási mozgalomban. Francia fasiszta milicisták ölik meg 1944. január 10-én. A felszabadult Párizsban utcát neveztek el róla.

Ernő, miután szerencsésen megérkezett Bécsbe, zongora- és hegedűórákra kezd járni a konzervatóriumba. Hogyan találja fel magát a még jóformán gyermek egyedül az idegen környezetben? Nos, a nyelv nem idegen a számára, hiszen otthon a családban, még Párizsban is, németül beszélnek. Valószínűleg ez az alapja Viktor érdeklődésének is a német irodalom iránt. Ernő emellett már ekkor, tizennégy éves korában, zenésznak nevezheti magát, hiszen pici korától

kezdve, ha csak tehetette, a zongorával és a hegedűvel bíbelődött. Valószínűleg muzsikálással is fenntarthatta magát már ekkor, esetleg zeneórák adásával is, de az is lehetséges, hogy édesanyja is segítette, miután a szökés szerencsés kimeneteléről és tiszteletre méltó okáról értesült.

A bécsi konzervatórium akkori szelleme azonban nem tetszik a temperamentumos, önálló gondolkodású és szabadságot szerető fiúnak. Ezért pár hónap múlva Münchenbe megy, ahol akkor a Zeneakadémián olyan kiváló zenepedagógusok tanítanak, mint Rheinberger (orgonát), Bussmeyer (zongorát és hegedűt) és Wüllner (zeneelméletet, zeneszerzést). S a diákok között olyan tehetségek vannak, mint például Koessler János, akiből később a budapesti Zeneakadémia nagynevű pedagógusa, zeneszerzés tanszakának vezetője, Bartók, Kodály, Dohnányi, Weiner Leó tanára lesz. Ernő barátságot köt a nála nyolc évvel idősebb Koesslerrel, s mintegy tíz év múlva, sok bolyongás után, ő is nála fejezi be a budapesti Zeneakadémián tanulmányait. Addig azonban még hosszú az út. Még jó néhány kalandos utazás és külföldi egyetemi város neve jelzi ezt az utat.

Münchenben több mint egy évig marad. Innen édesanyja unszolására mégiscsak visszamegy Párizsba, ahol egy ideig kürtöt tanul a Zeneakadémián. Párizsban azonban, úgy látszik, sohasem érezte magát igazán otthon. Új-

ra elszökik hazulról, ezúttal Kölnbe, ahol Ferdinánd Hiller neves zeneszerző, Mendelssohn barátja, a kölni konzervatórium igazgatója lesz a tanára. De itt sem marad sokáig. Következő állomása Lipcse, s itt egy egész évig Putti zongoraművész növendéke. Édesanyja közben meghal, de nevelőapja is hívja újra vissza Párizsba. Ernő azonban, aki pedig ez idő tájt is valójában még mindig gyermek, hiszen nincs még tizennyolc éves sem, nem tér többé vissza családjához. Elhatározza, hogy végleg önállósítja magát. Stockholmba megy és egy vonósnégyesben második hegedűt játszik, de három hónap múlva Stockholmot is otthagyja. Elindul másodszor Bécsbe.

Az alig tizennyolc éves fiatalember zenei tudása ekkor már nem marad észrevétlenül. A több évi tanulás a sok neves mesternél a kalandos élet-körülmények ellenére is megtette a magáét. Kitűnően énekel, több hangszeren játszik kiválóan, vezényel, komponál. Minden további nélkül felveszik karénekesnek a hírneves bécsi Ring Színházhoz, ahol csakhamar kartinító lesz. Úgy tűnik, elérte célját, szép karrier kezdetén áll a világ egyik zenei fővárosában. A látszat azonban csal. Bécs felszínes csillogása nem kápráztatja el az ifjút, aki ugyan könnyen és lángolóan lelkesedik, de csak a valódi értékekért. Életének nagy fordulópontja következik be ekkor.

Véletlenül Jóka! *Aranyembere* kerül a kezébe, természetesen német fordításban. Magyarul már rég elfelejtett ekkor. Olvasni kezdi a könyvet, s annak szuggesztív ereje felébreszti a lelke mélyén szunnyadó legkorábbi, de legszebb emlékeit: édesapja nótáit, dajkája dalait. Leteszi a könyvet, s így kiált fel: „Ez az én világom!” — s elhatározza, hogy visszatér Magyarországra.

Érdekes esetről számol be Fodor Gyula *Zenélő óra* című zenetörténeti anekdotagyűjteményében. Az anekdota szerint Lányi, ekkor még Langsfeld Ernő, 1880-ban, tehát bécsi tartózkodása idején felkereste műveivel Brahmsot és kérte, mondjon véleményt róluk. A magányosan élő, komorságra hajlandó zeneszerző azonban nem fogadta barátságosan, s műveiről sem szólt elismerően. Az ifjú művészt leűjtötte a dolog, de mégsem csüggedt. Újból szerencsét próbált: elutazott Weimarba Liszt Ferénchez. S Liszt, aki nemcsak minden idők legnagyobb zongoraművésze, de korának egyik legkiválóbb zenepedagógusa is volt, felismerte a fiatal zeneszerző tehetségét. További munkára buzdította és tanácsokkal látta el a komponálással kapcsolatban.

Vajon szerepet játszott-e ez a találkozás és Liszt műveinek ismerete is Lányi elhatározásában, hogy visszatér Magyarországra és magyar zene-

szerző lesz? Könnyen lehetséges, hiszen több későbbi zongoraműve, különösen az egyik legkiemelkedőbb alkotása, a *Bácskai lakodalom*, Liszt Magyar rapszódáinak hangulatát idézi.

Legelső állomása Magyarországon Miskolc, ahol színházi karnagyi állást vállal. Megérkezésének estéjén egy francia operettet ad elő az együttes. Lányi azon nyomban, egyetlen próba nélkül vezényli a zenekart. Másnap *A falu rosszát* játsszák. Ezt is ő vezényli, pedig ekkor még egy szót sem ért az előadásból. (De Miskolcon rövid idő alatt újra megtanulja anyanyelvét.) Az operettben, jobban mondva népszínműben szereplő egyik népdal, az *A Csap utcán véges végig* kezdetű anyyira fellelkesíti, hogy elhatározza, minden tehetségével a magyar dal művelésén fog fáradozni. A magyar zene iránti lelkesedéséből fakad az az elhatározása is, hogy vezetéknévét Lányira változtassa. De Lányi természetesen korántsem volt nacionalista. A kis népek öntudatra ébredése az elnyomó osztrák császári hatalommal szemben, saját kultúrájuk ápolása, fejlesztése igen pozitív és haladó jellegű dolog ebben az időben. Lányi lelkesedik a magyar népdalokért, de szereti és becsüli más népek művészetét, dalait is. Nagyon szép példa erre egyik fiatalkori, német nyelven írt költeménye, amelyben a szerb népdalok szépségét dicséri:

A TISZA PARTJÁN

*Lemenőben a nap, de meleg még a lég,
virágpompában áll a világ.
Lomhán hullámszik a víz a Tiszán.
De senki sem tudna aludni még,
sem elszunnyadni a gajdás dalán.*

*Kiskocsmá az alacsony parton,
orgonabokron virágok.
Figyelem a dalt és lenyűgözve állok:
e régóta ismert, méla szerb dalokban
új szépségeket találok.*

*Bekukkantok a kocsmá ablakán.
Legény ül odabenn magában.
A zenész oly szépen játszik, oly vidáman,
csak néha teszi le gajdáját,
s törli izzadó homlokát.*

*De fölkiált ekkor a legény:
„Oly mély a bűm, a bánatom!
Elhagyott vagyok, szegény,
mert egy lány nem lehet az enyém.
játsszál egy kólót, nem nyughatom!”*

*Vörösödik az ég és estharmat hullik
a házra s orgonára.
Minden elcsendesül, csak a gajdás játszik.
Gyönyörrel hallgatom. Nemsokára
ráborul az ünnepélyes est a tájra.*

Legelső dalának, a *Volt nekem egy szép kedvesem* címűnek a kottáján még így szerepel a neve: Lányi (Langsfeld) Ernő. Ezt a dalt 1880. június 17-én mutatja be egy zombori hangversenyen az akkor még pályája kezdetén álló

Hegyi Aranka, aki később a pesti Népszínház egyik leghíresebb operetténekesnője lesz. A tizennyolc éves Lányinak ez a legelső dala is már olyan nagy sikert arat, hogy Allaga Géza, a kiváló cimbalomművész, Blaha Lujza állandó kísérője, cimbalomra is átírja.

Miskolci tatózkodása idején nagy hatással van Lányira Pap Dezső zeneszerző és karmester, akinek műveiben első példáit látja a népművészet forrásaiból táplálkozó tiszta zenei stílus megteremtésére irányuló törekvéseknek. Második nagysikerű dalát, a *Ne sírj, ne sírj, Kossuth Lajost*, amely az egész ország valamennyi dalárdájának egyik leggyakoribb előadott műsorszáma lesz, már ebben a szellemben írja.

Lányi neve igen gyorsan ismertté válik, s csakhamar sikerül Pestre jutnia. A Gyapjú utcai német színházban lesz kartinító, s a hírhedt Neugebäudeben, a II. József által épített valamikori kaszárnyában, amelyet a szabadságharc leverése után börtönné alakítottak át. De mivel a *Gott erhaltet*, az osztrák császári himnuszt nem hajlandó betanítani, el kell hagynia állását. A bajai színházhoz szerződik karmesternek, majd újra visszamegy Miskolcra.

Pesti tatózkodása mégsem volt hibaváladó. Abban az évben (1882-ben) került a budapesti Zeneakadémiára tanárnak az egykori müncheni diáktárs, Koessler János, akiről így ír Csáth Géza a Nyugat 1908. december 16-i szá-

mában: „...még soha zenepedagógus ennyi kiváló tanítványt nem nevelt, mint Koessler János. Nem jól képzett zeneszerzőkről van itt szó, hanem egy csomó kivételes tehetségű művészeiről, akik valószínűen Koessler János nélkül sohasem találták volna meg a maguk igazi útját... fölnevelte: Dohnányit, Buttykayt, Bartókot, Kodályt, Vándor-Weinert, Antalffy Zsíros Dezsőt, akik megcsinálták — és először — a magyar szimfonikus zenét... Az ő tanítványa volt Siklós, aki mint teoretikus vált ki, Lányi Ernő, aki a férfikar stílust reformálta, Kálmán Imre, Szirmai Albert és Jacobi Viktor, akik operettben, dalban és a könnyű kuplékban adtak meglepő újságokat.” Kartanítói elfoglaltsága mellett látogatta Lányi a zeneakadémiai előadásokat. Zongoraművészi és zeneszerzői tudását tökéletesítette Koesslernél.

1883 májusában Kolozsvárra szerződik színházi karmesternek, s két évig „zenei lelke” a Kolozsvári Nemzeti Színháznak, ahogyan Papp Viktor írja róla. Itt már maga is foglalkozik, színházi tevékenysége mellett, sokrétű pedagógiai munkával is. Ének-, zongora- és hegedűórákat tart az akkoriban szokásos csoporttanítási módszerrel.

A fiatal, még ebben az időben is csak huszonnégy—huszonhárom éves Lányi nagyon komolyan veszi a tanítást is. Az órákon igen szigorú. Órák után mindig hazakísér egy leányt, az

éneket tanulók csoportjába járó Ferenczy Laurát. Ő Lányi első nagy szerelme.

1885-ben újra Pesten van. Zenetanári oklevelet szerez a Zeneakadémia zongora- és zeneszerzés tanszakán. Ugyanez év júliusában megnősül; az ugyancsak művészcsaládból származó Dombay Erzsébetet veszi feleségül.

A szép leány édesapja, Dombay Adalbert, elkártyázta birtokát, s így kénytelen volt falusi jegyzőként dolgozni. Első gyermeke, Mihály, aki Nagyidán született 1855-ben, kiváló színművész és vándorszínház igazgató lett. Társulatával bejárta az egész országot. Nagy érdeme, hogy meghonosította Magyarországon az egyfelvonásos színdarabok, rövid bohózatok játszását, amelyeket ő maga fordított németből és franciából. Igen haladó szellemű volt. Parasztlányt vett feleségül, akiből kitűnő színésznőt nevelt.

Dombay Adalbertnek Mihályon kívül még három gyermeke volt, három leány: Katalin, Mária és Erzsébet. Édesanyjuk halála után Dombay Mihály és felesége, Róza, magukhoz vették a legkisebb lányt, Erzsikét.

Erzsike feladata lett, hogy Róza néni ruháit mossa, vasalja, rendben tartsa. Néha ő is elment este a színházba, de olyankor, amikor a darab nem fiatal lányoknak való volt, ott hon maradt. Egy ilyen színdarab előadása után Dombay Mihály és felesége vendéget vittek haza magukkal, Lányi Ernőt, aki első látásra megszerette.

A fiatal házaspár első állomása Szabadka. Lányi ekkor még itt is színházi karmester. De csak egy évadban maradnak itt, az 1885—86-ban. 1886. április 1-én itt születik első gyermekük, ifj. Lányi Ernő.

A következő két évben Máramaroszigeten vannak. Itt születik második gyermekük, Viktor, aki azonban kétéves korában torokgyíkban meghal.

Lányi ekkor már nemcsak színházi karnagy, hanem zenetanári kinevezést is kap a haladó szellemű Trefort Ágoston kultuszminisztertől, aki a közép- és felsőfokú oktatás fejlesztése mellett különösen a zeneoktatás érdekében tevékenykedett.

Ebben az időben Lányi már ismert zeneszerző. *Sóhajlás* című férfikarával megnyeri az Országos Daláregyesület első pályadíját. Valószínűleg ennek a sikernek a révén jut be 1888-ban a budapesti Operaházba korrepetítornak. Az Operaház igazgatója ekkor Gustav Mahler, a híres osztrák zeneszerző és karmester, aki azonban, egocentrikus egyéniség lévén, nehezen érti meg magát munkatársaival. Lányi önérzete is csorbát szenved Mahler igazgatása alatt, s emiatt egy év múlva el is hagyja Pestet. De Mahler sem marad sokáig a budapesti Operaházban. 1891-ben az intendánssá kinevezett Zichy Géza gróffal történt összeütközése miatt lemond igazgatói tisztségéről és visszamegy Bécsbe.

Lányiék harmadik fia, Géza, akit később elhalt gyermekük emlékére

Viktornak hívnak, még Budapest-Rákosfalván születik 1889. augusztus 5-én, de még ugyanennek az évnek őszén az Operaházban ért sereleme folytán csalódott és a színházi világból kiábrándult Lányi elfogadja a székesfehérvári székesegyház meghívását és odamegy egyházi karnagynak. De persze nemcsak az egyházi zene terén működik. Dalárdát is alapít, komponál. Két évig maradnak Székesfehérváron, ahol 1891. június 6-án Sarolta leányuk születik.

1892-ben Egerbe mennek, ahol Lányi a főszékesegyház és a Városi Dalkör karnagya, valamint a tanítóképző zenetanára lesz. A Maklári Hostyán van egy kis házuk. Velük él Lányiné nővére, Mariska is, a gyermekek forrón szeretett Nanuskája. Később eladják házukat, és Tolvaj ügyvéd házába költöznek. A Lányi gyermekek itt látják meg először a különbséget a gazdag és a szegényebb emberek élete között. Egyébként mindig, az anyagi gondok ellenére is, vidám élet folyik náluk. Baráti körük Egerben főleg Lányi képezdei tanártársaiból és azok családjából alakul. Barátság fűzi Gárdonyi Gézához is. Ebből a barátságból fakadnak a *Göre-nóták* és a *Gárdonyi-nóták*.

1898-ban dr. Greksa Kázmérral együtt Lányi Ernő kiadja egyetlen iskolai, ifjúsági vegyes karra írt énekgyűjteményét, amely sok ősi magyar dal feldolgozását is tartalmazza.

Az Egri Városi Dalkört országos hírnévre emeli. Kórusműveit ekkor már szerte az országban énekik a dalárdák, s csaknem valamennyi országos jellegű kardal pályázaton Lányi Ernő műve kapja az első díjat. Alkotóművészi pályáját több mint harminc pályadíj ékesíti. Így ír róla ebben az időben id. Ábrányi Kornél, a múlt század második felének jelentős zeneszerzője és zenei írója, az Országos Magyar Daláregyesület megalapítója: „Lányi Ernő, az egri székesegyház s az ottani országos hírű dalegylet karnagya, egyik legismertebb s legnépszerűbb dal- s karének-költője a magyar zenevilágnak. Számos pályadíjas koszorú övezi a homlokát. De méltón is, mert olyan gazdag dallamerővel, annyi zenészeti tudással s felszárnyaló ihlettséggel rendelkezik, hogy számos pályatársának bőven juttathatna belőle anélkül, hogy ő maga szegényebb lenne vele. A fővárostól kezdve számos vidéki nagyvárosban talált már otthonra s mindenütt kiható nyomát hagyta maga után a sokoldalú zenészeti ténykedésnek.” (Id. Ábrányi Kornél: *Képek a múlt és jelenből*. Budapest, Pallas részvénytársaság nyomdája, 1899, 227.)

1899-ben az egri érsek ösztöndíjjal Regensburgba küldi Lányit az egyházi zene tanulmányozására az ott működő híres egyházi zeneiskolába. S Lányi egy év alatt el is végzi ezt az iskolát. Regensburgba családját is magával viszi, a kis Hedvig kivételével, aki 1894. október 16-án született Egerben,

tehát ekkor még csak ötéves. A kislánnyal nagynénje, Nanuska marad otthon.

A Regensburgban töltött egy év alatt jut ideje Lányinak még utazásokra is. Például Boroszlóba, ahol könyv alakban jelenteti meg német nyelven írt verseinek egy részét, majd Párizsba, ahonnan egy szép kis szekrényt hoz Saska (Sarolta) babaruhái számára. A művészhajlamú Lányiné ugyanis a regensburgi idegen környezetben az otthoni elfoglaltságok híján ideje nagy részét babaruhavarrással tölti Saska nagy örömére.

A regensburgi tanulmányút után még egy évig Egerben van Lányi, azután elfogadja Szentpáli miskolci polgármester meghívását és 1901-ben családjával Miskolcra költözik.

Miskolcon Lányi Ernő alapítja a városi zeneiskolát. A Miskolci Városi Dalkörnek országos hírű karnagyává válik. Nem mindennapi szuggesztív erejével muzsikát visz jóformán minden miskolci házba. Minden miskolci családban akad legalább egy valaki, aki vagy zeneiskolájába, vagy dalárdájába, vagy mind a kettőbe jár. S azok, akik nem tudnak énekelni vagy hangszeren játszani, nemcsak hangverseire, de még a próbákra is eljárnak, s a próbákat is síri csendben, áhítattal hallgatják. Lányi egész Miskolcot mozgósította a zenekultúra érdekében.

Ebben az időben kétségtelenül Lányi Miskolc legnépszerűbb embere. De van a városban még valaki, aki ugyan nem

vetekedhet ezzel az átütő erejű népszerűséggel, de a maga módján — legalábbis a miskolci fiatalok körében — szintén közkedveltségnek örvend. Egy csinos és intelligens fiatal zene-tanárnőről van szó, Csánky Nelliről, aki Budapestről jött a miskolci zeneiskolába, s akit ismerősei Mincinek becéznek. Szerelem szövődik a két erős egyéniség között.

Lányiné talán nem is venne észre semmit sem ebből a szerelemből, ha vénlány nővére, Nanuska nem hívná fel rá a figyelmét. A kis Hedda egyszer csak azt veszi észre, hogy édesapja, aki pedig sohasem szokott veszekedni, haragos szóváltást folytat Nanuskával. A kislány sírni kezd, mire kiküldik a szobából. S Hedda ekkor a konyhába megy, kiveszi a konyhaszekrény fiókjából a nagy kenyérvágó kést. Fölemeli, szíven akarja szúrni magát, annyira fáj kis szívének ez a veszekedés. Azután mégis visszateszi a kést a fiókba. De ez az esemény marad fiatal életének legszomorúbb emléke.

Lányi másik, talán mélyebb szerelme Miskolcon Regéczy Nagy földbirtokos felesége. Egy meghatóan ünnepélyes hangzású zongoradarab, a *Búcsúdall* a *Lírai hangulatok* című ciklusból tanúskodik erről a fájdalmas szép szerelemről. De a Regéczy Nagy családdal kapcsolatban örömteljes élményeik is vannak Lányiéknak. Ebben a családban ugyanis van két leány is. Az egyik zongorázni, a másik hegedülni

tanul Lányinál. A hegülni tanulót Ilo-
nának hívják. Idővel művészno lesz
belőle, Lányi Ernő sok hangversenyé-
nek szólistája és — ifj. Lányi Ernő
felesége.,

Amilyen kiváló zeneszerző, karmes-
ter és pedagógus Lányi, ugyanolyan
kitűnőnek bizonyul mint zeneiskolai
igazgató is. Már maga alapította mis-
kolci zeneiskolájában is, mint később
a szabadkaiban, a modern zeneoktatás
alapjait veti meg. Hét másik társával
részt vesz 1906. május 22-én Debre-
cenben a vidéki zeneiskola igazgatók
tanácskozásán és memorandumot ír
alá a zeneiskolák újjászervezéséről.
A szabadkai zeneiskolát, amelynek
1907. március 1-én lesz az igazgatója,
már ennek a memorandumnak a szel-
lemében szervezi újjá.

1906. december 1-én meghal Sza-
badkán Gaál Ferenc, a szabadkai zene-
iskola igazgatója, s a városi tanács
az ekkor már országos hírnű zeneszer-
zőt, karmestert és pedagógust, Lányi
Ernőt kéri fel erre a tisztségre. S Lá-
nyi, akit már első szabadkai tartózkodá-
sa óta baráti szálak fűznek ehhez
a városhoz, például többek között dr.
Brenner József ügyészhez, Csáth Gé-
za apjához is, eleget tesz a kérésnek.

A Lányi család először az elhunyt
Gaál Ferenc házába költözik Szabad-
kán, a Népkör utcájában. Lányi Hedvig
így írja le naplójában ezt a házat:

„Szabadka, 1907. április 9.

Idestova két hónapja lesz, hogy
Szabadkán vagyunk. Apa elődjének,

Gaál Ferencnek a házában lakunk. Van fürdőszoba is, lehet tusolni! A kis virágoskertben szép száletlik. A szobák előtt tornác, így kicsit sötétek, de azért a Mendi (a kanári) jól érzi magát, főleg ha megnyitjuk a kalicka ajtaját, és beröpülhet az utcai szobába, ahol Anya cserepes virágai vannak, és ezek leveleit csipkedheti...

Szabadka más, mint Miskolc, valahogy laposabb, szélesebbek az utcák..." (Dér Zoltán: *Fecskelány*. Forum, Újvidék, 1970. 14.)

A Gaál-házból az akkori Rákóczi utca egyik házába költözik a Lányi család, majd a Vörösmarty utcába, a Halasi út elejére.

Lányi otthona Szabadkán is, mint mindenhol, ahol eddig éltek, igen vendégszerető. Brenneréken kívül főleg Kosztolányi Árpád gimnaziumi igazgató családjával járnak össze, de baráti körükhöz tartozik Vojnich Ferenc főjegyző, Mamuzsics polgármester, Milkó Izidor ügyvéd, a neves író, doktor Wilhelm háziorvos, Völgyi János tanító bácsi, akit Lányi sokat ugrat túlzásba vitt vallásossága miatt, és még sokan mások. Lányiék középiskolássá cseperedett gyermekeinek a barátai ugyanezekből a családokból valók, így ezek elsősorban a Brenner fiúk, József (Csáth Géza) és Dezső (akit Kisdezsőnek becéznek), a Kosztolányi fiúk, Árpád és Dezső, a költő, akinek Lányi Hedda, a Fecskelány iránti szerelme bekerül az irodalomtörténetbe, és rajtuk kívül még Sztrokay Kálmán, a ké-

sőbbi neves matematika—fizika tanár és tudományterjesztő író, akinek a Lányi gyerekek a Sztokekenay nevet adták.

A Lányi gyerekek tehetsége is kibontakozóban van már ekkor. A két fiú versel és komponál, Sarolta és Hedda is írnak költeményeket. De Lányi meg szeretné kímélni gyermekeit a művész-pálya tövises útjától. Megengedi nekik, hogy zenével és irodalommal is foglalkozzanak, természetesen énekelnek kórusaiban, hegedülnek zenekarában, s zongorán, harmóniumon is játszanak, de arra ösztönzi őket, hogy valamilyen polgári foglalkozást válasszanak élet-hivatásul. Ernő később Budapesten elvégzi a jogot, doktorál belőle és ügyvédi vizsgát is tesz, de emellett mint ifj. Lányi Ernő ismert zeneszerzővé is válik, ha nem is éri el apja hírnevét és jelentőségét. Géza filológiai tanulmányokat folytat majd az egyetemen, de a tanári vizsgát nem teszi le. Lányi Viktor néven lesz ismert zenei író és műfordító; különösen operaszöveg-fordításai lesznek jelentősek. Saroltából is költő lesz majd, Hedda azonban már tizennégy éves korában elhatározza, hogy orvosnő lesz, s ki is tart e mellett az elhatározása mellett, s keresztülviszi szándékát a sok akadály ellenére, amelyek a század elején egy tanulni vágyó fiatal leány elé tornyosultak.

Lányinak otthon mindig van külön szobája. Ennek a szobának a berendezése, a zongora, a harmónium, az íróasztal, a szép bőrgarnitúra, városról vá-

rosra vele utazott. A napi munka után itt komponál, rendszeren a késő délutáni órákban. Ilyenkor már az egész család izgatottan várja, mikor nyílik meg az ajtó s hívja be őket, hogy legújabb szerzeményét meghallgassák. Leggyakrabban műdalokat komponál — ő népdaloknak nevezi őket, és sok közülük valóban népdallá is vált. Ezekhez a dalokhoz először a zenét írja meg, s csak azután a szöveget, s ezt már családtagjai, barátai közreműködésével. De természetesen már meglevő szövegeket is megzenésít néha, és pedig kedves költőinek: Petőfinek, Kiss Józsefnek, Adynak, Kosztolányinak és másoknak a verseit. De ezeket a műveit már inkább koncertdaloknak nevezhetjük.

Lányi egyedül is ír verseket fiataloktól kezdve egészen haláláig, olyan verseket, amelyeket csak ritkán zenésít meg. Ezeket a verseket azonban nem magyarul, hanem a gyermekkorában és serdülő éveiben beszélt német nyelven írja. Fiatalabb korában hosszabb, romantikus hangulatú verseket ír, amelyek Heine hatását tükrözik. Ilyen a már korábban idézett, *A Tisza partján* című költemény is. A *Forró a szerelmem* című ugyancsak fiatalabb éveiből való:

Forró a szerelmem, mint a sivatagban a
[homokszemek,
melyek a felhőt nézik epekedve.
Ó légy enyém, ó nyújtsd a kezéd,
vezess engem a gyönyörökbe,
magadhoz! — kérlek esdekelve.

*Hogy mit hoz a holnap, ne kérd!
Aranypompában ragyog a hold.
Enyhe a lég, halld a zenét:
Édes kis madár dalol.
Hallgasd a szerelmes éj énekét!*

*A dal elhallgat, a hold is elsápad.
Ébredj, szerelmem, hajnalodik.
De ó, ne sirj! Hisz az enyém vagy.
Ez a mi titkunk, és titka a madárnak,
mely elhallgatott és nem árulkodik.*

Az ilyen stílusú verseit adta ki Lányi 1899-ben Boroszlóban, de nem a saját neve alatt. Illetve — egyáltalán nem szerepel név a címlapon, s a cím egészen szerényen csak így hangzik: *Consonanzen und Dissonanzen eines ungarischen Musikers (Egy magyar muzsikuskonszonanciái és diszszonanciái)*. De már ennek a kötetnek a végén is szerepel, mintegy függelék-ként egy merőben más hangot megütő ciklus. Ennek a résznek a címe *Tagebuchblätter in zwangloser Form*, ami magyarul körülbelül ennyit jelent: *Naplójegyzetek szabad formában*. De valójában nem a forma a szabad ezeknél a „naplójegyzeteknél”, hiszen rímekben, versformában vannak ezek is. A tartalom a szabad, a gyakran nyersen őszinte. Még két vaskos kötetet írtele Lányi ilyen verses naplójegyzetekkel, de ezeket már nem jelenteti meg, kéziratban maradtak az utókorra.

Érdekes és igen jelentős a szerepük ezeknek a verses naplójegyzeteknek Lányi életében. Az, ami olvasásukkor a legjobban megragadja az embert, az a meg nem alkuvó, semmit sem szépítő őszinteség, az erős kritika másokkal és a még erősebb önmagával szemben és a helyenként meglepő pesszimizmus. Éspedig azért meglepő ez a pesszimizmus, mert valamennyi írás, elbeszélés, visszaemlékezés mind mint rendkívül erőteljes, magabiztos egyéniséget mutatja be Lányit. „Felfokozott idegállapotban, sőt indulatosnak is, gyakran láttam. De letörtnek soha” — mondja róla leánya, Hedvig. Ezért nagy jelentőségű ez a verses naplóírás Lányi számára. Ő, aki tizennégy éves korától kezdve egyedül áll az élet harcában, s későbbi élete is küzdelmek sorozata — és a győzelmeké is —, a világ előtt mindig felvértezetten mutatkozik. De mert mélyen érző művészlélek, neki is fájnak az életben elszenvedett sérelmek, a gondok, a bajok. De ezt csak naplójának árulja el. E versekben szabadon önti ki szívét, s így kerekedik felül kétségein, győzi le önmarcangoló gondolatait, semlegesíti mérgező hangulatait. Figyeljük meg, milyen erős önkritikával ír saját magáról az *En* című versben, s mennyire kicseng a sorokból a fájdalmas önvád amiatt, hogy nem hozott még több áldozatot hivatásáért, s nem nyújthat még többet az életben:

*Temperamentumos voltam és érzelmes,
mások ezt így mondták: tehetséges.
De a világot túlságosan szerettem,
erényesnek lenni nem volt semmi kedvem.
Nem irányítottam magamat helyesen,
könnyelműen eveztem mind vadabb vizeken,
az örömkben, a szenvedélyben,
és gyenge voltam ahhoz, hogy elérjem,
hogy kis örömöket adjak a nagyért cserébe.
S így életemben, munkámban sem lehettem más,
mint egy szerencsétlen dilettáns.*

S ez a kegyetlenül éles önváddal írt vers már érett éveiből származik, abból az időből, amikor ereje teljében, művészi pályafutásának magaslátán áll. Csak egy rendkívül nagy lélek lehet saját magával szemben ilyen kíméletlen.

Van-e még valami a versíráson kívül, ami segít a depressziós hangulatok leküzdésében? Van. Íme:

*S ha semmi sem segített,
ha a zenét is untam,
újra föllelkesített
egy prelúdium, fuga.
Neked köszönöm ezt, ah,
mesterek mestere: Bach!*

Mert Lányi szerint a boldogság titka a lelkesedés:

*Boldogok akartok lenni?
Tanuljatok meg lelkesedni!*

Lányi Ernő tud lelkesedni. És megtanít rá másokat is. „Szabadka egész művelődési életére hatással

volt... A lelkesedésével, amellyel mindenkit magával ragadott" — írja róla Herceg János. (Üzenet, 1975, V.—VI. 416.)

De mindenkitől, aki zenével foglalkozik, komoly, művészi játékot kíván. S ha társaságban udvariasságból nem is mond éles bírálatot, verses jegyzeteiben teszi meg azt:

*Büszkén kopognak a szépasszonynál
a billentyűk a zongorán.
De aki e zenét jól ismeri.
a ritmushibákat is észreveszi.
Vidáman pereg a darab
a kiművelt ujjak alatt;
de mégis, az előadásban
nem a mű lelke, valami más van.*

• • •

*A zongorát kegyetlenül veri,
s magát tehetségesnek hiszi.*

• • •

*Nem mindig művészet zenélni.
Többet ér helyesen figyelni!*

A zeneiskolában természetesen nem udvariaskodik. Növendékeitől és munkatársaitól a leglelkismeretesebb munkát követeli, de ő maga jár az élen a példaadásban. Új életet önt a zeneiskolába, amelyet teljesen újjászervez. Az Iparosdalárda munkáját is magas színvonalra emeli. (Ez a mai

Lányi Ernő Művelődési Egyesület.) Városi zenekart alakít az addigi egyházi helyébe, házi zenekarokat szervez, megalakítja a Munkásdalárdát, a Ludasi Dalárdát és foglalkozik a szabadkai Szerb Dalárdával is: ő készíti elő a bácskai szerb dalosversenyre, amelyen azután ez a dalárda nyeri el az első díjat.

Amikor Lányi 1907. március 1-én a szabadkai városi tanács előtt leteszi esküjét mint a zeneiskola igazgatója, tudja, hogy nem könnyű feladat előtt áll. A megboldogult Gaál Ferenc, aki kiváló zongoraművész és zeneszerző, de sokkal kevésbé rátermett iskolaigazgató volt, hangversenykörútjai miatt gyakran elhanyagolta a zeneiskolát. Nem is titkolta, hogy igazgatói tevékenységét és pedagógiai munkáját csak szükséges rossznak tekinti, amely elveszi az idejét a gyakorlástól. A zeneiskolai tanárokkal sem értette meg magát mindig, a városban sem volt igazán népszerű. A Szabadkai Hírlap munkatársa már a lap 1887. évi 13. számában „a város legelhanyagoltabb intézményé”-nek nevezi a zeneiskolát. S a helyzet az évek folyamán egyre romlott, különösen a Lányi érkezését megelőző években, amikor Gaál, talán a sok kudarc miatt, az ivásban keresett vigasztalást.

Ilyen állapotban veszi át a szabadkai zeneiskolát Lányi Ernő, aki — leánya, Sarolta szerint — azért vándorol

az ország egyik városából a másikba, hogy a jó zene kultuszát terjessze, s amikor úgy látja, hogy „vetése be-
érett s művészi törekvése meghozta az akkor elérhető eredményt”, máshová megy... (Cz. Lányi Sarolta: *A melosz szerelmesei*. Magyar Zene, 1965. VI. évfolyam, 1. szám, 37.)

Egy teljes esztendeig dolgozik Lányi a zeneiskola szabályzatán a debreceni memorandumban lefektetett elgondolások szerint. E memorandum értelmében az addigi „saját szórakozást szolgáló” muzsikálás tanítása helyett a zeneiskolák célja egy magas szintű zeneoktatás és zenei káder nevelése kell legyen. 1908. április 30-án a városi tanács elfogadja Lányi beterjesztett szabályzatát, amelyet 1909-ben a belügyminisztérium is jóváhagy.

Szabályzatával az addigi hat évig tartó oktatást hét évre emelte az alaposabb tudás elsajátítása érdekében. Éspedig úgy, hogy a tanítás az első osztályokban három, a felső osztályokban négy évig tart. Csak a szólóének és a fúvós hangszerek tanszaka maradt továbbra is három alsó és három felső osztállyal. A zeneiskolának egyébként öt tanszaka nyílt meg: zongora, vonós hangszerek, szólóének, fúvós hangszerek és összhangzattan (zeneszerzés). Zeneszerzés tanszaka eddig még nem volt a zeneiskolának, ezt Lányi vezette be.

Lányi nagy gondot fordít a tanárok képzettségére, valamint az isko-

la felszerelésére is. Új hangszereket vásárol az iskola számára, és könyv-, illetve kottatárat létesít.

Az addig elhanyagolt, tespedt zeneiskolába új élet költözik. Lányi nagy lelkesedéssel dolgozik, példát mutat munkatársainak, akikkel mind a legjobb baráti viszonyban áll. A tanulók száma egyre növekszik, virágzik minden tanszak, még az újonnan létesített zeneszerzés tanszakon is már az első évben tíz növendék van. Lányi maga is tanít: zongorát, hegedűt, szólóéneket, zeneszerzést és általános zeneelméletet, azonkívül vezeti az iskola kórusát és zenekarát, amelyekben nemcsak a diákok énekelnek, illetve játszanak, hanem a tanárok is, sőt más iskolák, például a gimnázium tanárai és más amatőrök is. Az általános zeneelmélet és az ének-, illetve zenekari próbák, amelyeket a gimnázium torna-termében tart — mivel a zeneiskolában nincsen elég nagy terem erre a célra —, kötelezőek a zeneiskola valamennyi növendéke számára. A próbák kezdetén egyetlen pillantással mérte fel az egész kórust és az azt kísérő zenekart — mesélik volt tanítványai —, és egyetlen hiányzást sem hagyott szó nélkül. „Minden énekes a kórusban és minden zenész a zenekarban olyan, mint a tégl a ház falában. Egyetlenegynek sem szabad hiányoznia — szokta mondogatni. De szívesen is járt mindenki az élményt jelentő pró-

bákra. „A szerdai elmélet nagyon nehéz volt, mert Lányi sokat követelt, de a szombati karéneket el nem mulasztottuk volna” — mesélte még öregkorában is egyik hajdani növendéke.

Tanítványaival is olyan szeretettel bánt Lányi, mintha azok is saját gyermekei lennének. Beceneveket ad nekik, s azokon szólítja őket. A négyéves csodagyereket, Nagy Jancsit, akit ő fedezett fel, beviszi a próbákra és a zongora tetejére állítja, hogy mindenki jól láthassa a hegedülő apróságot. S amikor Nagy Jancsi tizenöt éves korában Budapesten közlekedési szerencsétlenség áldozata lesz, Lányit úgy megrázza a tragédia, mintha saját kedves hozzátartozóját vesztette volna el. Hogy más tehetséges, szegény sorsú gyerekek is hozzájuthassanak a zene-tanuláshoz, eléri, hogy a fúvós hangszerek tanszakát mentesítik a tandíj-kötelezettség alól, mivel a jobb módú középosztály gyermekei főleg zongorát és vonós hangszereket tanulnak. Így módon biztosítja valamennyi zenekari hangszer számára az utánpótlás nevelését is.

Hogy állt Szabadka zenekar dolgában Lányi Ernő érkezésekor? Nézzük, hogyan ír erről Csáth Géza a Bácskai Hírlap 1907. június 19-i számában: „...hát bizony a mai zenekarban hi-

ányzik nem kevesebb, mint hat fúvós hangszer. Ilyenformán semmiféle komoly nagy művet, amely zenekarra (bár csak ún. kis zenekarra) van írva, előadni nem lehet. Ez a zenekar csak arra alkalmas, hogy a színházban az operettek zenéjét így-úgy ellássa, de éppen a fönnebbi technikai okokból semmi olyat, amit komoly művészetnek neveznek, produkálni nem lehet képes... Ezt a zenekart Szabadka mint templomi zenekart szerződteti..." (Csáth Géza: *Írások az élet jó és rossz dolgairól*. Életjel, 1975, Szabadka. 64.)

Lányi első dolga, hogy ezt a gyér népességű templomi zenekart — legalábbis egyelőre — műkedvelőkkel töltsse fel. Az amatőr zenészek a zeneiskola növendékeiből, baráti köréből és saját családjának tagjaiból kerülnek ki. A próbákon igényes műveket kezd betanítani, és néhány hónapi megfeszített munka után műsorra tűzi az első filharmonikus hangversenyt Szabadkán. Lányi Hedvig naplójában meghatóan számol be a jelentős eseményről és előkészületeiről:

„1908. február 12. Vasárnap

Csodálatos élményről kell beszámolnom: az első filharmonikus hangversenyről. Apának rengeteg izgalma, fáradtságába került, míg a társaságot összehozta. Templomi zenészek-

ből és a város hegedülni tudó tagjai-
ból alakult meg a zenekar. A családból
Sasa és Ernő játszik benne. Hosszú
heteken át folytak a próbák a Pest
szálloda nagytermében. Anya többször
elvitt magával a próbákra. Apa cso-
dálatosan szuggerálta a zenekar tag-
jait, hogy az ő elgondolásai szerint
muzsikáljanak. De nemcsak a zenekar
tagjait szuggerálta, hanem a publiku-
mot is. Zsúfolásig megtelt a színház-
terem. A prologust, amit Dide [Kosztol-
ányi Dezső] írt, síri csöndben hall-
gatta az elsötétített nézőtér. Ernőke
szépen szavalta. A vers gyönyörű volt,
és remekül vezette be Schubert h-
moll szimfóniáját. Ideírom, hadd ol-
vassam máskor is:

*Legyen sötét! . . . Aludjon el a pompa
a tarkuló tavaszi páholyokban!
Te tarka kép, te kikeleti álom,
borulj el a derengő félhomályon,
mint hogyha jó a hamvas alkonyat
s elszűrkiti a fényes parkokat.*

*A szellemóra ez. A néma csendben
a fátylas istennő körünkbe rebben.
Fehér köpenybe húros, hosszú lanttal
leszáll az éjben lépegetve halkan,
és hangot üt a rezgő lelkeken —
Félig csak álom — félig sejtelem.*

*Halljátok-e? Minthogyha este tűznél
magadba rogyva, álmódózva ülnél,
és hallanád a szellők fuvoláit,
míg a panasz dalos ütemre válik,
s ajkadra rebben egy szelíd mosoly,
és dalt hallasz, pedig csak álmódol.*

Csak álmodol. S álmodban újra látod
a tűnt szerelmet, a tűnt ifjúságot,
hallod Schubert zenéjét, ezt a lírát,
amin a válás fájdó kínja sír át,
s arcodba sajgó, édes bú fuval,
sóhajba tördelt, fáradt hattyúdai.

Halljátok-e? A nyugtalan húrokban
valami kél, a hangszer összedobban,
holt órlások örök szenvedélye
harsogva, sírva költözik beléje.
Örök derű, csapongó szenvedély,
királyi nyugalom: Mozart beszél.

S halljátok ott? Hogy tornyosul kavargva
a lázadó hangok pogány viharja,
a trombiták kövér, aranylító torkán
egekbe zengő beethoveni orkán,
az arcokon tűz, isteni harag
és az egész egy álom álma csak.

Itt köd, ború, fenséges zenelárma.
Norvég mezőn jégtömbök roppanása.
És a sötétlő, tompa csendben által
egy véres szív dobog szomorú vággyal.
Halljátok-e, mit súg az éjszaka?
Ez a ködön kesergő Grieg dala.

De csend. Ne hangozzék még rezzenés se.
Legyen ez a királyok érkezése,
akik előtt térdeplő áhitatban
hódol a nép, a porba rogyva, halkan.
Jön a Zene. Ébrednek a húrok . . .
Szegény herold, én is elnémulok.

Zúgott a taps, s később is minden
szám után. Büszke voltam Apára, és

csodáltam, hogy nemcsak zenekart szervezett meg, hanem komoly zenét élvezni tudó közönséget is nevelt hozzá. Mert a műsor igen igényes volt:

1. Schubert: H-moll szimfónia (I. és II.)
2. Beethoven: Hegedűverseny. Zenekari kísérettel előadta: Regéczy Ilona
3. Grieg: Részletek a Peer Gyntből
 - a. Ase halála
 - b. Anitra tánca
4. a. Tartini: Ördögtrilla
 - b. Hubay: Csárdásjelenetek. Hegedűn előadta: Regéczy Ilona
5. Mozart: Jupiter szimfónia (I.)

A hangverseny után a szálló termeiben táncvigalom volt... Felejthetetlen szép este volt.” (Dér Zoltán: *Fecske*lány. Forum, Újvidék, 1970. 35—38.)

Lányi eléri, hogy a templomi zenekar helyett rendes városi zenekara legyen Szabadkának. A városi zenekar szervezéséről szóló szabályzatát 1909. szeptember 30-án fogadja el a városi tanács. Ezt a dátumot tekinthetjük a szabadkai filharmonikus zenekar megalapításának.

Hangversenyein mindig a zeneirodalom legkomolyabb, legértékesebb művei szerepelnek. Hét Beethoven-

szimfóniát vezényel Szabadkán, és más, ezekhez hasonló nehéz, karmestert, zenekart egyaránt próbára tevő műveket. A szabadkai filharmonikus zenekar Lányi vezetése alatt országos hírnevet és tekintélyt szerez magának. Olyan világhírű művészek is jönnek Szabadkára a Lányi Ernő által vezényelt filharmonikus zenekarral játszani, mint Bartók Béla és Pablo Casals. Bartók 1913-ban vendégszerepel Szabadkán Liszt Esz-dúr zongoraversenyével, s ő is elismeréssel szól a zenekar produkciójáról.

1910-ben a budapesti A Hét című folyóirat így méltatja Lányi szabadkai működését: „Csodálkozva vesszük észre, micsoda sürgés-forgás van ebben a kisvárosban. Minő kultúrlázat tudott beléje lopni Lányi Ernő, a dalköltő... művészetszerелеmből vidéki magyar városokba álmódja az európai kultúrát, hol Egerbe, hol Miskolcra, hol pedig Szabadkára.” [A Hét, 1910. IV. 10. 21/15. (1048.) 246.]

1912-ben már a 13. hangversenyét tartja Szabadkán a filharmonikus zenekar. A hangverseny sikerét a budapesti Világ is méltatja: „A Szabadkai Filharmonikus Társaság fényesen sikerült hangversenyt rendezett szerdán este a Városi Színházban... Lányi Ernő energikus keze alatt immár a legnehezebb művészi feladatokat végzi a

zenekar. Szerdán az utolsó helyig megtelt a színház, s mely ovációkban részesítette Lányi igazgató karnagyot.” (Világ, 1912. február 3. 10.)

Lányi azonban nemcsak Szabadkán hangversenyezik. 1912-ben, ötvenéves korában először rendez hangversenyt Budapesten. Szerzői estet, a Royal-teremben, a következő programmal:

1. Zách Klára. Arany János balladája
zongora-, harmónium- és férfikarkísérettel.
A költeményt elmondja Pártos Jenő, a Magyar Színház tagja.
2. Megállnék ablakod alatt
Varróleány dala
Levél a tanyáról
Schiffbruch
Eine Lebensgeschichte
Dalok. Énekli Marschalkó Rózsi, a Magyar Királyi Operaház tagja.
3. Albumlap
Mazurka
Magyar románc
Előadja Regéczy Ilona hegedűművész.
4. A hajnalcsillaghoz
Takarodó
Ólói úti fák
Reszket a bokor
Daloljak-e hozzád?
Dalok. Énekli dr. Székelyhídi Ferenc, a Magyar Királyi Operaház tagja.

5. Melódia

Deux Poemes

Ballada

Humoreszk

Előadja Steiner Irén zongoraművésznő.

6. Szeretném, ha szeretnének

Sugártánc

Elkéstem

Megy a juhász

Hervad, hervad a föld határa

A falu végén.

Dalok. Éneklí az opera női vokálnégyese
(Balázs Irén, Galambos Böske, Baloghné Her-
min, Kolozsváry Etel)

Zongorán kísér a szerző. A férfikart vezényli
Müller Károly.

A Nyugat 1912. február 1-i számá-
ban ezt írja Csáth Géza Lányi Ernő
budapesti szerzői estjének sikeréről:
„Nagy elégtétel volt számunkra, akik
hírben és elismerésben fájdalommal
láttuk őt a nálánál sokkal-sokkal gyen-
gebbek háta megett, hogy a fővárosi
közönség megbecsülte, sőt megértet-
te az ő bensőséges, lelkes és rajongó
művészetét.” (Csáth Géza: *Éjszakai
esztetizálás*. Zeneműkiadó, Budapest,
1971. 469.)

Az igazgatói, pedagógiai, karmes-
teri tevékenység mellett sohasem ha-
nyagolja el Lányi a komponálást sem.
Fáradhatatlan az energiája, kimeríthe-
tetlen a munkakedve. A legelterjed-
tebbek dalai lesznek, amelyek közül a
nép sokat — még ma is — mint saját-

ját énekeli. A legjelentősebbek pedig kórusművei, különösen férfikarai, amelyekkel nemcsak az új stílusú magyar karirodalomra van hatással, hanem még az országos munkásmozgalomra is. 1919-ben az Élelmezési Munkások Szakszervezete dalárdájának énekesei, volt vöröskatonák, Lányi Ernő kórusdalát választják jeligéül, a *Zengjen a dal* címűt:

*Zengjen a dal, hadd zúgjanak a szárnyaló igék,
miként vihar az óceán felett.*

*Rabszolgája mások kenyerének,
végső, döntő harcra fogjunk kezét.*

*Zászlónk kibontva, büszkén leng,
jer, hívó szózat cseng.*

*A fegyverünk lesz víg dalunk,
szent igazunkért harcolunk.*

Ez a dal évekig szerepel a Szabadkai Munkás- és Iparosdalárda műsorán is.

Lányi az 1910-es évek vége felé arra gondol, hogy gyermekeihez költözik Budapestre, akik ott ekkor már mind egyetemi hallgatók, s akiknek forradalmi lelkesedésében szívvel-lélekkel osztozik. De 1919 őszén az ott hatalomra jutott ellenforradalmi rendszer miatt megmásítja elhatározását, jóllehet 1919. augusztus 24-én nyugdíjazák Szabadkán mint zeneiskolai igazgatót. Mégis itt marad. Megtartja kar-nagyi állását a Teréz-templomban, és elhatalmasodó cukorbaja ellenére is továbbra is vezeti a Munkás- és az

Iparosdalárdát, otthon magánórákat ad és komponál egészen 1923. március 13-án bekövetkező haláláig.

Öt évvel halála után barátai és tisztelői síremléket emelnek számára a Bajai úti temetőben. A Strobl Zsigmond terve alapján készült fehér terméskőoszlop alatt Kara Mihály szobrásznak Lányi Ernő művészien megmintázott fejét ábrázoló plakettje és Lányi Viktornak a költeménye van elhelyezve, amely a nagy művész és zeneszerző munkásságának örökkévaló érdemeire és műveinek halhatatlanságára utal:

*„Imhol teste megnyugodván
Lelke a magasba lengett.
És ott fönnt az Isten jobbján
Része lőn a Végtelennek.
Ne sirasd mi benne földi,
Minek terhét már lerázta.
Szellemét a föld fölötti
Üdvök teljessége várja.”*

A síremlékavatásra, amelyen Lányi Ernő özvegye és két fia is részt vett, 1928. november 4-én, vasárnap délelőtt 11 órakor került sor. De már órákkal a kitűzött idő előtt tömegesen zarándokoltak a temetőbe Lányi Ernő tisztelői, barátai, volt tanítványai.

Az ünnepség ifj. Lányi Ernőnek erre az alkalomra komponált *Gyászdalá*-val kezdődött, amelyet az Iparosdalárda férfikara adott elő Kovács Kornél vezényletével. Ezután Cvetko Manojlović, a zeneiskola igazgatója méltatta

Lányi Ernő munkásságát és megkoszorúzza a síremléket a zeneiskola és a városi tanács nevében. Dr. Dragan Dimitrijević ügyvéd pedig a Graničar szerb dalárda nevében helyezett aranybabér lantot a sírra, ami után a szerb dalárda énekelt Gavanszki Sándor vezényletével.

Egymást követték a gyászbeszédék és kórusdalok. Dr. Nagy Ödön országgyűlési képviselő Lányi Ernő életét és pályafutását ismertette, majd a zeneiskola női kara előadta Lányi Ernő *Végrendelet* című szerzeményét Bermet Ferenc karmester vezényletével és a városi fúvószenekar kíséretével. A kórusmű szoprán szólamát Farkasné Gábor Nelli énekelte. A Lányi Ernő által alapított Munkásdalárda nevében Kubik Andor a dal nemzetköziségéről beszélt és nagy vörös koszorút helyezett a sírra, majd a Munkásdalárda Lányi Ernőnek *Sűrű sötét éjszakában* és *A megsebzett hűtlensége* című dalait adta elő Bermet Ferenc vezetésével. Végül az Iparosdalárda férfikara Kovács Kornél vezényletével ugyancsak két híressé vált Lányi-dalt énekelt, a *Kertem alatt* és a *Régi nóta* címűeket.

A síremlékavatás alkalmából így írt Debreceni József a Bács megyei Naplóban Lányi Ernőnek a vajdasági zenekultúra érdekében kifejtett úttörő munkájáról:

„Ezen a földön szaggatott lesz a teremő gondolkodás lélegzetvétele,

savanyú homoki spriccerek szériáiba rejtik legszebb színeiket a festők és a muzsika fenséges hegyormaiból jó, ha a *Nótás kapitány* esetlen nótáin keresztül kapjuk a borkóstolót...

Lányi Ernő jelentékeny muzsikus volt, hivatalosan számon tartott, nagyra tartott művész, aki új utakon indult kincskeresésre a melódiák végtelen kontinensén. Olyan valaki volt ő, akinek innen, a kultúra és különösen a zenekultúra északi sarkából is sikerült kifordítani tengelyéből a világot, a Vajdaság terra incognitáját pedig felfedezte a muzsikát szerető milliók szeretete számára is."

Évekkel később pedig Papp Viktor a budapesti rádióban elhangzott előadásában, amely azután nyomtatásban is megjelent, így méltatta Lányi Ernő áldozatos nevelő és szervező munkáját:

„Aki ismeri régebbi vidéki zene-életünk hiányosságait, méltányol minden eredményt, különösképpen az olyan munkásságot, amilyen a Lányi Ernőé volt. Nemtörődömségek, elfogultságok közepette és mindig anyagiak híján, óriási erőfeszítéssel és szorgalommal muzsikát nevelt maga körül. A zeneiskolák, Palestrina Egyesületek, dalárdák és városi zenekarok ma is őt dicsérik. Sok vidéki városunk neki köszönheti zenekultúráját.” (Papp Viktor: *Zenekönyv*. Stádium, Budapest, 1940, 73.)

A ZENESZERZŐ

„Ki tudná összeszedni Lányi dalait, amelyeket, mint színes pillangókat, ereget ő szerte az országba immár majd huszonöt éve?... Szétrepültek a pillangók, elhintettek a szárnyukról sok-sok hímport, amely — mint valami el nem olvadó hó — melódiák alakjában mindig ott maradt az emberek fejében” — írja 1907-ben Csáth Géza a Budapesti Napló január 30-i számában. (Csáth Géza: *A magyar zene. Éjszakai esztetizálás. Zeneműkiadó, Budapest, 1971. 27.)*

Papp Viktor Lányi Ernőről szóló rádióelőadásában kijelenti: „Dalai a magyar zenekultúrából kitörölhetetlenek. Temperamentumosak és mindig előkelőek. Magyar népdalból szőtt zeneművészeti értékek. Sajátos, fennkölt ízű mindenik.” (l. m. 76.)

Szabolcsi Bence, a kiváló zenetörténész, Bartók és Kodály előfutárának tekintli Lányi Ernőt, a dalköltőt: „Lányi jellegzetes és mégis különálló Janus-alakja a századfordulónak... daljaiban első visszfényei jelentkeznek a népi dallamvilágnak.” (Szabolcsi Bence: *A XIX. század magyar romantikus zenéje. Budapest, Zeneműkiadó, 1951. 138.)*

•

Lányi Ernő Magyarországra való visszatértekor, mikor első állomásán, Miskolcon mint színházi karmester

népszínműveket is vezényel, határozza el, hogy tehetségét a magyar dal művelésére fordítja. A népdalok hatása alatt komponált saját dalait ő maga „eredeti magyar dalok”-nak, „eredeti magyar népdalok”-nak nevezi, s olyan hatalmas numerójú opusokat is kiad belőlük, mint például *32 eredeti magyar népdal*, *33 eredeti magyar népdal*, *84 eredeti magyar dal*, *85 eredeti magyar dal*. Dalokat egész életében, állandóan komponál, Csáth Géza szerint összesen mintegy 1000 (ezer!) dalt írt.

Mindenhol, ahol csak működik, megjelentet dalosfüzeteket hat-nyolctíz dallal. Pillanatnyi tartózkodási helyét ezeknek a füzeteknek a címei árulják el: *Máramarosi bokréta*, *Kolozsvári nóták*, *Egri bokréta*, *Új egri nóták*, *Heves megyei nefelejcskek*, *Dunántúli bokréta*, *Palicsi tóvirágok*, *Bácskai dalok*.

Ezekben a dalokban Lányi Ernő a magyar nótát fejleszti tovább igényesebb formákkal. Legtöbb dalának formája a bővített népdal, amellyel előtte többek között Simonffy, Allaga, Szentirmay is kísérletezett, de Lányi Ernő az első műdalszerző, akinek sikerül a szöveg és a dallam metrikai és melódiai hanglejtését teljes mértékben összeegyeztetni, valamint tökéletes harmóniát teremteni a szöveg mondanivalója és a dallam között. Ez

a megállapítás egyaránt vonatkozik Lányi „népdalai”-ra, amelyeknek szövegét — a dallam komponálása után! — ő maga írja családtagjai és barátai közreműködésével, és azokra a dalaira is, amelyeket Petőfi, Arany, Kiss József, Gárdonyi, Ady, Kosztolányi és más költők verseire komponál.

A szöveg és a dallam tökéletes harmóniája Lányi minden dalára jellemző. Ezért is válhattak olyan gyorsan népszerűkké és igazi népdalokká is, amelyeket ma is énekelnek, sokan anélkül, hogy tudnák, ki volt a szerzőjük. Lányi legelterjedtebb dalai — a következők váltak: *Haragszik a pusztabíró, Barna kislány, mért vagy olyan szomorú, Elmennék én, de nem tudom hová, Sírtam eleget utánad, Duna mellett van a házunk, Régi nóta, híres nóta, Hogyha engem szeretnél, Nem kell a szőke.*

Lányi nagy zenei tudása kedves költői verseinek a megzenésítésekor még jobban kifejezésre jut. A legszívesebben Petőfi verseit zenésítette meg — írja róla leánya, Sarolta —, de biztos irodalmi ízléssel választott ki költeményeket más költők, gyakran kortársai alkotásai közül is. Egyik legérdekesebb és hangverse nyeken (még ma is!) legtöbbet előadott dala a Kosztolányi versére írt *Üllői úti fák*.

Ennek a kísértetiesen szép dalnak az elemzésekor megfigyelhetjük, hogy Lányi milyen tökéletes összhangba hozza a szöveggel a zene valamenyi elemét: a ritmust, a dallamot, az összhangzatokat, a dinamikát. Jellemző már a hangnem megválasztása is: a dal a halált sejtető g-mollban van, Mozart egyetlen tragikus hangvételő szimfóniájának hangnemében.

Amilyen nemesen egyszerű a művészi szöveg, olyan logikus, kerek a zenei mondatszerkesztés is, és a — Csáth Géza kifejezésével élve — „fuvolázó tercek”-ben kísérő zongoraszólam. Az első mondatban a dallam csúcspontja az Üllői úti fákra vonatkozó „ti” névmással esik egybe, majd mélyül a dallam, mély gondolatokat, emlékeket fölelevenítve. Azután, ahogyan — a vers szavait követve — a tekintet fölemelkedik a fakoronákra („Borítsa lombos fejetek szagos virágos fergeteg”), úgy emelkedik a dallam is. A „fergeteg” fogalmával szemben kontrasztot jelent a szövegben a „fehér virág” megjelenése. Ugyanezen a helyen a dallamban egy gesz csendül meg, éles ellentét a dal hangnemének alaphangjával, a g-vel szemben — amilyen idegen az ártatlanságot kifejező fehér szín a fergetegben, olyan magányos ez a gesz a g-moll alapszövetén. „Ti adtatok kedvet, tusát” — a szöveggel

egyértelműen erősödik a dal dinamikája, a pianóból mezzoforte lesz. „Ti voltatok az ifjúság” — az ifjúság szónál van az egész dal csúcspontja, mivel ez a szó fejezi ki az Üllői úti fák jelentőségét.

A dal másik része a szöveg tartalmával összhangban a „Lassabban. Szomorúan” tempó- és előadásjelzést kapta. Az énekhang recitatívval kezd. A d hang monoton ismétlése fejezi ki a haldoklást, míg a zongorakíséretben, mintegy háttérben az *Üllői úti fák* főtémája szól. Ez a recitativszerű feldolgozás a dallammal váltakozva azután megmarad a dal végéig, és pedig úgy, hogy ahol a szövegben megjelennek az Üllői úti fák — vagy más kifejezéssel: dús lombú fák —, ott az énekhang is elhagyja a recitativot, szárnyalni kezd, hiszen az Üllői úti fák jelentik a szárnyaló kedvű ifjúságot. Így a fájdalmas kérdést is („Hová repül az ifjúság”) ugyancsak a recitativ fejezi ki, de a „dús lombú fákhöz” szóló kérdés már szárnyaló dallam formájában jelenik meg.

A költemény egységes melankolikus hangulatával összhangban a dal is megmarad végig az eredeti, tragikumot sejtető g-moll hangnemben.

Az *Üllői úti fákhöz* hasonlóan Lányi Ernő különösen értékes koncert-dalai közé tartoznak még azok a dalai, amelyeket Kiss József verseire

komponált, az *Egy sír, Megállnék ablakod alatt* és a *Varróleány dala* címűek.

Lányi Ernő kórusművel különösen nagy jelentőségűek a magyar zeneirodalom számára. Ebben a műfajban is úttörő. Kardalaiban is tökéletes összhangot teremt a szöveg és a zene között, de a kidolgozás itt még gazdagabb, mivel ezek a művek többszólamúságuk révén erre még több lehetőséget nyújtanak. Már legelső kórusművéből, az igen népszerűvé vált *Ne sírj, ne sírj, Kossuth Lajos* című férfiakra írt kompozíciójánál is megvannak Lányi úttörő kardalstílusának jegyei: a nagy elméleti tudásról tanúskodó kidolgozás a szólamvezetésben és a harmonizálásban, és a magyaros népi motívumok tükröződése a dallamban és a ritmusban.

A négy szólamra, I. és II. tenor és I. és II. basszus hangra írt kórusmű az öt ütemes bevezető után a magyar népdalok előadására jellemző unisonóval (egyszólamúsággal) kezdi címadó sorát: „Ne sírj, ne sírj, Kossuth Lajos, lesz hazádnak szabadsága.” (A bevezető is unisonóval kezdődött.) Tehát mind a négy kórushang ugyanazt a dallamot, ugyanazokat a hangokat énekli, majd a következő ütemben lépésről lépésre mindig egy hanggal több jelenik meg, szétválnak és egymástól független

szólammokká önállósulnak a kórushangok. Az ütem végén, a szöveg tartalmával megegyezve, a tragikus hangzású, coronával kitartott, szűkített szeptimakkordban állnak meg, amely a következő ütem első akkordjában, az e-moll alaphangnem tiszta kvintakkordjában oldódik. Ettől kezdve mind a négy szólam önállóan halad tovább, egészen a dal első részének a derűs, reményt kifejező G-dúrban való befejezéséig, ami a „szabadság” szóval esik egybe.

A másik részben is itt-ott újra megjelenik az unisono és az azt követő kibontakozás. A magyaros ritmus a többi európai nép zenéjétől elütő rövid, hangsúlyos hangokkal jut kifejezésre, illetve azokkal a rövid hangokkal, amelyek az ütem hangsúlyos részein vannak.

A kórusmű dallama a népdalokra jellemző természetes dallamvezetésen kívül a verbunkosok melódiáinak elemeit is tartalmazza, egymást követő ellentétes irányú ugrásokat.

A népies irányzatú karirodalom számára igen jelentősek Lányi Ernő férfi-, női és vegyes karokra írt folklorisztikus nótacsokrai is, amelyekben úgy lép át egyik hangnemből a másikba, egyik tempóból a másikba, ahogyan azt az egyes dalok szövege kívánja. Vegyük például a *Meguntam az életem* című nótacsokrot. Figyeljük meg a szöveg tartalmának hangulatával teljes összhangban álló tem-

pó- és előadásjelzéseket, valamint a hangnemek váltakozását, ami ugyancsak a szöveg tartalmának változásait tükrözi:

Moderato (Mérsékeltén) Érzéssel (e-moll)

*Meguntam az életem.
Elhagyott a kedvesem.
Az öröm is gyász nekem,
Keservesen sír a megölt szerelmem!*

Meno mosso (Kevésbé élénken) (e-moll)

*Ha a tied volnék,
Mennysorságban volnék,
Csupa öröm boldogságtól
Sírnék, de nem szólnék!
Száll a vándormadár,
Másnak párja vagy már.
Hej, de hamar letűnt nekem
A fényes napsugár!*

*Bariton szóló. Legnagyobb fájdalommal
(gisz-moll)*

*Elrepült a darumadár dél fele,
Úgy elrepült, mint szerelmed messzire.
Ne csald többé az én árva szívemet,
Ne mondd nekem, hogy te szeretsz
engemet!*

*Allegretto ma non troppo (Gyorsacskán, de
nem nagyon) Tréfásan (E-dúr)*

*Csepereg az eső, csepereg
Libapásztorlányka kesereg.*

Andantino (Lassacskán)

Libapásztorlányka szomorú

Andante (Lassan)

*Veri gyenge szívét a nagy bú,
Elvitte a libát a varjú.*

Allegro (Gyorsan) (a-moll)

*Aki engem megszeret, megszeret,
Adok neki szekeret, szekeret.
Nem szekeret, de hintót,
Piros csizmát, viganót.
Aki engem megszeret, megszeret,
Adok neki kenyeret, kenyeret.
Kakastejjel süttetem,
Tejbe, vajba fürdetem.*

Tehát, tehát szeress meg!

Még nagyobb jelentőségűek Lányi hatalmas karrapszódái. Ezekben a kórusműveiben sikerül neki a legtökéletesebben a magyar népzenei kifejezés mód, a népzenei ritmus-, dallam- és formaelemek felhasználása. Ilyen nagy lélegzetű kórusművei többek között az *Egy gondolat bánt engemet* és a *Hunyadi Petőfi* szövegeire, *A szabadsághoz* és a *Rákos nimfájához* Kölcsey szövegeire, *A magyar nyelv* Pósa Lajos szövegére és *A hősök sírja* Gyulai szövegére.

Epikus kórusművei mellett írt intim hangulatú, lírai kardalokat is. Ilyenek a *Boldog éjjel*, *Estharang*, *Kis kertemben*, *Patakcsörgés*.

Az egész ország dalárdái, amelyek Lányi megjelenéséig kénytelenek voltak beérni külföldi, vagy pedig idegen, különösen német hatás alatt íródott kompozíciókkal, kapkodtak Lányi kórusművei után magyar népzenei stílusuk miatt.

Lányinak a karirodalom terén kifejtett alkotómunkáját így jellemzi Papp Viktor: „Lányi karműveit a szólamvezetés mozgalmassága, a szöveg lendületét híven követő szabad és kifejező deklamáció, a hatások tökéletes ismerete és merész alkalmazása jellemzi. A magyar zenetörténet Lányi karirodalmi működésének érdekeit sohasem felejtetheti el.” (l. m. 78.)

•

Külön fejezetet képeznek Lányi Ernő hatalmas opusában zongoraművei. Ezek között is sok a népies stílusú. Népzenei elemeket tartalmaznak még azok a zongoraművei is, amelyeknek címéből erre egyébként nem is következtethetnénk.

Lányi Ernő zongoraművei főként pedagógiai szempontból, a zongorát tanuló ifjúság számára értékesek, mivel legtöbbjük nem igényel nagy technikai felkészültséget.

Gyermekek számára íródott a *Csendes otthonban* című gyűjtemény tíz zongoradarabja. A *táncórában* című a Tempo di Csárdás jelzést kapta, s a darab elejétől végig megtartja csárdásritmusát.

Balkáni népzenei elemeket: bővített szekund lépéseket a dallamban, valamint páros és páratlan ütemek (2/4 és 3/8) váltakozását tartalmazza a ciklus *Medvetánc* című igen érdekes darabja.

Zongorára is komponált Lányi nótacsokor jellegű darabokat. Ezeket Tóth Árpád miskolci kartásával együtt írta. *Népdalábrándok* címmel adták ki őket. Ezek a művek ismert népdalok variációszerű feldolgozásai: a témát hol a jobb kéz, hol a bal kéz játssza. Nagyobb technikai nehézségeket nem támasztanak, valószínűleg ifjúsági előadási daraboknak szánták őket.

Technikailag nehezebbek és előadás szempontjából igényesebbek az 1906-ban megjelent *Lírai hangulatok* című gyűjtemény darabjai. Csáth Géza így jellemzi ezeket a kompozíciókat: „A *Lírai hangulatokban* (...) benne van Lányi szuverén teremtő ereje, kifogyhatatlan invenciója és tiszta formaérzéke... néhány olyan zenei igazságot mond el bennük, amelyet Csajkovszkij, Grieg például a maguk hazájában megkerestek. Lányi rájuk akadt itthon... a misztikusan drámait is keresi.” (Csáth Géza: *Írások az élet jó és rossz dolgairól*. Életjel, 1975, Szabadka. 60.) Csáth Géza a *Nocturne*-t és a *Tavaszt* emeli ki a gyűjteményből. De meghatóan szép templomi zenére emlékeztető összhangzataival a II. füzet utolsó darab-

ja, a reménytelen szerelem hangnemében, f-mollban komponált *Búcsúdal* is, amelyet Lányi nagy szerelmének, a miskolci Regéczy Margitnak ajánlott.

Hasonló karakterű zongoraművei még a *Pasztellek*, Op. 208, amelyek közül Csáth Géza a *Canzonettát* említi mint különösen érdekeset.

Leghíresebb, legtöbbet játszott és legnagyobb sikert elért zongoraműve a hatásos *Bácskai lakodalom*, amely rapszodikus hangvételével, meglepésszerű tempóváltoztatásaival Liszt Ferenc *Magyar rapszodiáira* emlékeztet.

Mind zongoraműveiben, mind dalokban Lányi Ernő a kis formák mestere. A pillanat zenei megörökítése állt hozzá a legközelebb. Ez alól csak nagy lélegzetű kórusművei képeznek kivételt. De komponált néhány kamar- és zenekari művet is. Így például néhány egyházi kompozíciót karamakórusra orgonakísérettel, történelmi tárgyú melodramákat (szavalatok zenekísérettel) és egy pár hatásos művet nagyzenekarra, mint amilyen például a *Mese*, a *Fülemüleének* és a *Magyar gyászinduló*. Zenekari szerzeményei sem jelentéktelenek, bár számbelíleg és népszerűség dolgában meg sem közelítik énekhangra, kórusokra és zongorára írt darabjait. Szabolcsi Bence szerint zenekari művei „a verbunkos Mosonyit követő fénykorának hagyományait őrzik.” (l. m. 138.)

ÉLETRAJZI ADATAI

1861. július 19.

Születik Pesten mint Langsfeld Ernő nagykereskedő és Weisfeller Fanni gyermeke.

1863. augusztus 18.

Születik öccse, Viktor, akit később édesanyjuk második férje, Basch Raphael publicista adoptál.

1865

Párizsba költözik a család.

1875

Mivel nem akar édesanyja kívánságára kereskedői pályára lépni, Bécsbe szökik, ahol pár hónapig hegedűt és zongorát tanul a konzervatóriumban.

1876—1877

Münchenben a Zeneakadémián Rheinbergertől orgonát, Bussmeyertől zongorát és hegedűt, Wüllnertől zeneelméletet tanul; megismerkedik Koessler Jánossal, aki később a budapesti Zeneakadémia tanára lesz.

1877—1878

Párizsban kürtöt tanul a Zeneakadémián, majd Kölnbe szökik, ahol Hiller zeneszerző tanítványa.

1878—1879

Lipcsében Putti zongoraművésznél tanul; három hónapig Stockholmban

egy vonósnégyesben második hegedűt játszik.

1879—1880

A bécsi Ring Színházban karénekes, majd kartanító. Találkozik Bécsben Brahmszal, Weimarban Liszt Ferencel. Visszatér Magyarországra. Miskolcon színházi karmester.

1880. június 17.

Zomborban Hegyi Aranka előadja Lányi (Langsfeld) Ernő első dalát, a *Volt nekem egy szép kedvesem* címűt.

1881—1882

Pesten kartanító a Gyapjú utcai német színházban és a Neugebäudében. Zongoraművészi és zeneszerzői tudását tökéletesíti a Zeneakadémián Koessler Jánosnál. Mivel nem hajlandó betanítani az osztrák császári himnuszot, el kell hagynia állását. Színházi karnagy Baján, majd újra Miskolcon.

1883. május

Kolozsvárra szerződik.

1883—1885

A Kolozsvári Nemzeti Színház karmestere.

1885

Tanári oklevelet szerez a budapesti Zeneakadémián.

1885. július

Házasságot köt Dombay Erzsébettel.

1885—1886

Szabadkán színházi karnagy.

1886. április 1.

Szabadkán megszületik első gyermekük, ifj. Lányi Ernő.

1886—1888

Máramarosszigeten színházi karnagy. Zenetanári kinevezést kap.

1888

Sóhajtás című férfikarával megnyeri az Országos Daláregyesület első pályadíját.

1888—1889

Budapesten a Magyar Királyi Operaház korrepetítora.

1889. augusztus 5.

Budapest—Rákosfalván Géza (Viktor) fia születik.

1889—1891

Székesfehérvárott székesegyházi karnagy; dalárdát alapít.

1891. június 6.

Székesfehérvárott Sarolta leánya születik.

1892

Egerben a főszékesegyház és a Városi Dalkör karnagya lesz.

1894. október 16.

Egerben Hedvig leánya születik.

1898

Egerben kiadja egyetlen iskolai énekgyűjteményét *Cantate* címen.

1899

Boroszlóban kiadja egyetlen verseskötetét *Consonanzen und Dissonanzen eines ungarischen Musikers* címen.

1899—1900

Regensburgban tölt egy évet ösztöndíjjal, elvégzi az ottani egyházi zeneiskolát.

1901—1907

Miskolcon a Városi Zeneiskola igazgatója és a Városi Dalkör országos hírű karnagya.

1906. május 22.

Részt vesz Debrecenben a vidéki zeneiskola-igazgatók tanácskozásán és memorandumot ír alá a zeneiskolák újjászervezéséről.

1906. december 11.

Szabadkán meghal Gaál Ferenc, a zeneiskola igazgatója, a városi tanács Lányi Ernőt kéri fel erre a tisztségre.

1907. március 1.

Leteszi az esküt a szabadkai városi tanács előtt mint a zeneiskola igazgatója.

1908. február 11.

Az első filharmonikus hangverseny Szabadkán Lányi Ernő vezényletével a Pest Szálloda nagytermében.

1908. április 30.

A városi tanács elfogadja beterjesztett szabályzatát a zeneiskola újjászervezésére.

1908. május 18.

A városi tanács elfogadja szabályzatát a Ludasi Dalárda szervezésére.

1909

A Belügyminisztérium jóváhagyja szabályzatát a zeneiskola újjászervezésére.

1909. szeptember 30.

A városi tanács elfogadja szabályzatát városi zenekar szervezésére az addigi egyházi zenekar helyébe.

1912. január 24.

Nagy sikerű szerzői estje Budapesten a Royal teremben.

1913

Bartók Béla vendégszerepel Szabadkán Liszt Esz-dúr zongoraversenyével, a zenekart Lányi Ernő vezényli.

1919. augusztus 24.

Nyugdíjazzák mint zeneiskolai igazgatót.

1919. október 30.

Budapesten az Élelmezési Munkások Szakszervezete dalárdájának énekesei, volt vöröskatonák, Lányi Ernő *Zengjen a dal* c. dalát választják jeligéül.

1923. március 13.

Meghal Szabadkán cukorbetegségben.

1928. november 4.

Felavatják síremlékét a szabadkai Bajai úti temetőben.

1941.

Születésének 80. évfordulóján áthelyezik sírját jelenlegi helyére.

1952. február 14.

Halála után az első Lányi-est Szabadkán (a zeneiskola rendezésében).

1959. november 23.

Az Életjel megrendezi nagy sikerű Lányi-emlékestjét.

FENNMARADT MŰVEI

I. DALOK ÉNEKHANGRA ÉS ZONGORÁRA

1. *Ave Maria*. Budapest, 1905, Magyar Lant, Kunosy Nyomda.
2. *Bácskai dalok*. (Lányi Ernő magyar nótái III.) Bp, Nádor Kálmán kiadása.
 1. *Bujdosó nóta*
 2. *Sári lelkem*
 3. *Végig sír az őszi szél a pusztába*
 4. *Kilences baka*
3. *Boldogtalan voltam (Petőfi)*. *Petőfi album 1848—1898*. Bp, Eberle nyomda, 1898.
4. *Dunántúli bokréta*. *Nyolc eredeti magyar dal*. Op. 24. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
 1. *Dunántúli királyhimnusz*
 2. *Titkon égek*
 3. *Ennek a kislánynak*
 4. *Én istenem*
 5. *Dunántúl a fehérvári határon*
 6. *Fehérvári felsőváros*
 7. *Az én kedves babám*
 8. *Súgja nekem*
5. *Egri bokréta*. *Nyolc eredeti magyar dal*. Op. 34. Bp, Rózsavölgyi kiadása.

6. *Új egri nóták.* Bp, Schunda V. József kiadása.

1. *Hová tűntél, gyönyörű virágom*
2. *Az én lelkem feketébe öltözik*
3. *Akár szőke, akár barna, egy a szíve*
4. *Messze hallik vezérürü kolompja*
5. *Bármerre jár tekintetem*
6. *Rózsaszőlő édesebb, mint száz gohér*
7. *Megátkoztam csalfa szíved*
8. *Rég veri már a magyart a teremtó*
9. *Húzd ki, cigány, a vonódat egészen*
10. *Elmehetsz már, angyalom*

7. *Egy sír.* (Kiss József verse.) Op. 94. Bp, Klöckner kiadása, 1896.

8. *Esti csillag és még három dal.* Bp, Bárd Ferenc és testvére kiadása.

1. *Esti csillag, esti csillag, mi bajod van*
2. *Nincsen nékem nyugovásom*
3. *Hej leányok, szép leányok*
4. *Hét országot, hét világot*

9. *Legújabb finn dalok.* Bp, 1914, Klöckner kiadása..

10. *Föl, szép magyar nép.* Kuruc induló. (Ifj. Lányi Ernő szövegére.) Bp, Bárd Ferenc kiadása, 1938.

11. *Gárdonyi-nóták.* Op. 87. Bp, Klökner kiadása.
12. *Göre-nóták és egyéb dalok Gárdonyi Géza szövegére.* Op. 83. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
13. *Guzsajosban. Négy székely népdal.* Op. 7. Kolozsvár, Stein kiadása.
 1. *A fuszujka szára*
 2. *Jaj, de búsan harangoznak*
 3. *Sóváraddon nevelkedtem*
 4. *Huszár vagyok, azzá lettem*
14. *33 eredeti magyar népdal.* Bp, Rózsavölgyi kiadása.
15. *32 eredeti magyar népdal.* Bp, Rózsavölgyi kiadása.
16. *Három nóta.* Miskolc, Ferenczy kiadása. (3. Sári te, jer ide.)
17. *Három szerelmi dal.* Op. 5. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
18. *Hat eredeti magyar dal.* Bp, Rózsavölgyi kiadása.
 1. *Ha meghalok*
 2. *Galamb mellé*
 3. *Szép a legény*
 4. *Muzsikálnak*
 5. *Azt mondja egy parancsolat*
 6. *Aki engem megszeret*
19. *Hat új eredeti népdal,* Op. 11. A szerző kiadása.
20. *Hat népszerű magyar dal.* Bp, Rózsavölgyi kiadása, 1905.
21. *Hat új nóta.* Bp, Klökner kiadása.

22. *Hát még mindig... és Messze-messze Rodostóba...* Bp, Klökner kiadása.
23. *Heves megyei nefelejcsek. Hat magyar dal.* Bp, Nádor Kálmán kiadása, 1897.
24. *Húzd rá, cigány,* Op. 106. Bp, Klökner kiadása, 1904.
25. *Izavölgyi dalok,* Op. 17. Bp, Nádor Kálmán kiadása.
26. *Kalapomon nincsen fátyol.* Bp, Egyetemi nyomda, 1887.
27. *Két néprománc.* Bp, Rózsavölgyi kiadása.
 1. *Falu végén*
 2. *Nagy Sándorról*
28. *Kit szeretnék, ha nem téged... és Ne mondd nékem, hogy szeretsz...* Bp, Klökner kiadása.
29. *Kolozsvári bokréta,* Op. 4. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
30. *Kolozsvári nóták. Hét eredeti magyar dal.* Op. 8. Bp, Harmónia kiadása.
31. *Kosztolányi-versek,* Op. 191, 192, 193. Bp, Enterpe kiadása, 1909.
 1. *A hajnalcsillaghoz*
 2. *Halott asszony az én szerelmem*
 3. *Üllői úti fák*
32. *Kuvik madár és még három dal,* Op. 143. Bp, Klökner kiadása.
33. *Lángoló vörösben... Két magyar dal Gyóni Géza verseire.* Bp, Rozsnyai Károly kiadása.

34. *Lányi Ernő legújabb dalai*, Op. 187. és Op. 188. Bp, Klökner kiadása.
35. *Lemondani!* és még három magyar dal. Bp, Klökner kiadása.
36. *Máramarosi bokréta*. Hét eredeti népdal. Op. 15. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
37. *Ne sírj, ne sírj*, Kossuth Lajos. Budapest, Rózsavölgyi kiadása.
38. *Ne szomorkodj, Bálint!* Bp, Rózsavölgyi kiadása.
39. *Négy kuruc nóta*, Op. 195. Bp, Klökner kiadása.
40. *Nem vagyok én nagyon kényes (Kincses magyar nóták 27. szám)*. Bp, Klökner kiadása.
41. *Nótakincs*. 53 magyar dal és népdal. Bp, Pesti könyvnyomda.
42. *Lányi Ernő nótáskönyve*. Bp, Pesti könyvnyomda.
43. *A mi nótáink. A jelesebb magyar zeneszerzők új dalai*. Bp, Klökner kiadása.
44. *Nyár. Hat magyar dal*. Op. 160. Bp, Klökner kiadása.
45. *Nyár*, Op. 160. Bp, a szerző kiadása.
46. *84 eredeti magyar dal*. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
47. *85 eredeti magyar dal*. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
48. *Olyan vagyok, mint a virág... és A leánynak, annak rossz...* Bp, Klökner kiadása.

49. *Ó, mért oly későn*, Op. 10. Bp, Klöckner kiadása.
50. *Őszi napsugár* I. és II. füzet, Bp, Klöckner kiadása.

I. füzet

1. *Nem nézett rám*
2. *Devecserbe, Devecserbe*
3. *A Maklári belső soron*
4. *A Maklári hostyán*
5. *Durbints sógor*

II. füzet

1. *Húzd rá, cigány*
 2. *Azt gondoltam*
 3. *Az a lány*
 4. *Az egri nagy dohánygyárban*
 5. *A csikóm, a deres*
51. *Öt dal énekharangra zongorakísérettel*. Bp, Zeneműkiadó 1961.
1. *Megy a juhász számaron* (Petőfi)
 2. *Megállnék ablakod alatt* (Kiss József)
 3. *Varróleány dala* (Kiss József)
 4. *Levél a tanyáról* (Gárdonyi)
52. *Palicsi tóvirágok. Hét magyar dal*. Op. 172. Bp, Klöckner kiadása, 1907.
53. *Rákóczi. Tárogatónóták*. Op. 123. Bp, Klöckner kiadása.

54. *Régi nóta* (Szomory Dezső). Klökner Zenélő Magyarország c. albumának 1898. július 1-i füzetében.

55. *Sajó partján*, Op. 114. Nyolc eredeti magyar dal. Bp, Klökner kiadása.

1. *Ha te virág volnál*
2. *Lehullatta a juharfa*
3. *Szeged mellett Dorozsma*
4. *Száll a vadlúd*
5. *Meg kell válni a falutól*
6. *Künn a kertben*
7. *Kinyílott a fehér rózsa*
8. *Hej, szép asszony*

56. *Sugártánc. Tizenkét dal*. Bp, Harmónia kiadása.

57. *Szeretném, ha szeretnének és még kilenc dal*, Op. 207. Bp, Harmónia, 1911.

1. *Szeretném, ha szeretnének* (Ady)
2. *Levél a tanyáról* (Gárdonyi)
3. *Só* (Gellért Oszkár)
4. *Megállnék ablakod alatt* (Kiss József)
5. *Varróleány dala* (Kiss József)
6. *Daloljak-e hozzád?* (Ifj. Lányi Ernő)
7. *Elkéstem* (Mohácsi Jenő)
8. *Megy a juhász számaron* (Petőfi)
9. *Reszket a bokor* (Petőfi)
10. *Hervad, hervad a föld hátára* (Tompai Mihály)

58. *Tekintetes úr. Dalos cigánytörténet.* Bp, Klökner kiadása.
59. *Új bimbók. Nyolc eredeti magyar dal.* Op. 19. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
 1. *Göndör hajad*
 2. *Magasan a Szalován negy*
 3. *Debreceni legény*
 4. *Kapud előtt*
 5. *Ez a legény*
 6. *Nem hitted*
 7. *Amióta áll a világ*
 8. *Nem kell a szőke*
60. *Új dalok. Hét eredeti magyar dal.* Op. 56. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
61. *Új dalok. Nyolc eredeti magyar dal.* Op. 19. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
62. *Új tavasz. Lányi Ernő legújabb magyar dalai.* Op. 72. Bp, Klökner kiadása.
63. *Városligeti csárdás.* Op. 157. Bp, Klökner kiadása.
64. *Vasárnap délután. Tíz néprománc.* Op. 225, Szabadka, a szerző kiadása, 1914.
65. *Volt nekem egy szép kedvesem.* Bp, Rózsavölgyi kiadása, 1880.

II. KÓRUSMŰVEK

1. *Adoramus te Christie.* Vegyes kar Bp, Pesti Könyvnyomda kiadása, 1894.

2. *Bordal. Vadászdal. Férfikar.* Eger, Napló, 1898. 399.
3. *Bordal. Vadászdal, Op. 92. Férfikar négy kürtkísérettel.* Bp, Klökner kiadása.
4. *A boros vándor, Op. 194. Férfikar.* Bp, Klökner kiadása.
5. *Csatadal (Petőfi), Op. 88. Vegyes kar.* Bp, Klökner kiadása.
6. *Csatadal (Petőfi), Op. 91. Férfikar négy kürtkísérettel.* Bp, Klökner kiadása.
7. *Dalkoszorú, Op. 128. Férfikar.* Bp, Klökner kiadása.
8. *Dalok az erdőről. Vegyes kar—szóló—férfikar.* Kézirat.
9. *Ecce Sacerdos Magnus. Férfikar négy kürtkísérettel.* Eger, Líceum nyomdája, 1898.
10. *Édes hazám, Op. 129. Férfikar.* Bp, Rózsavölgyi kiadása.
11. *Egy gondolat bánt engemet (Petőfi), Op. 194. Férfikar.* Bp, Klökner kiadása.
12. *Elmegyek és nem tudom még, kova.* Férfikar, Apolló antológiában, Bp, Apolló kiadás, 1888.
13. *Elment az én rózsám.* Férfikar. Bp, Daláregyesület kiadása, 1909.
14. *Erzsébet királyné emlékezete.* Női kar. Bp, Eberle nyomda.
15. *Ez a világ amilyen nagy (Petőfi), Op. 48. Férfikar és zenekar.* Bp, Rózsavölgyi kiadása.

16. *Falu végén kurta kocsmá* (Petőfi). Női kar. Bp, Rozsnyai kiadása, 1937.
17. *Fehér az én rózsám háza*, Op. 125. Férfikar. Bp, Klökner kiadása, 1904.
18. *Három dal férfikarra*, Op. 65. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
19. *A hősök sírja*. Férfikar, Bp, Klökner kiadása.
20. *Kossuth-gyászdal*. Férfikar. Bp, Kunosy Vilmos zeneműnyomdája kiadása.
21. *A magyar nyelv* (Pósa Lajos). Férfikar. Bp, Daláregyesület kiadványa, 1900.
22. *Meguntam az életem*, Op. 10. Nép-dalcsozor. Férfikar, Bp, Rózsavölgyi kiadása.
23. *Nászinduló a Lohengrinből*. Férfikar, Bp, Klökner kiadása.
24. *Négy eredeti dal*. Vegyes kórus. Bp, Pesti Nyomda kiadása, 1894.
25. *Négy magyar dal*. Vegyes kar. Bp, Klökner kiadása, 1909.
26. *Négy magyar férfikar*, Op. 26. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
 1. *Honfidal*
 2. *Erősödünk*
 3. *Rab hazánk fia*
 4. *Daloljatok!*
27. *Nem nézek én* (Petőfi), Op. 38. Női kar. Eger, Blay István kiadása.

28. *Nem tudja még a lány.* Férfikar. Apolló antológiában. Bp, Apolló kiadása, 1888.
29. *Peng a kasza.* Férfikar. Apolló antológiában. Bp, Apolló kiadása, 1888.
30. *Petőfi.* Férfikar. Bp, Dalosszövetség kiadása, 1907.
31. *Régi dal,* Op. 45. Férfikar. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
32. *Rég veri már (Petőfi).* Férfikar, Bp, Klökner kiadása.
33. *Sűrű sötét éjszakában,* Op. 140. Vegyes kar. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
34. *Tavaszmúlt (Ne sírj, ne sírj, Kossuth Lajos).* Férfikar. Apolló antológiában. Bp. Apolló kiadása. 1888.
35. *Tief im Garten,* Op. 79. Férfikar. Bp, Klökner kiadása, 1908.
36. *Új kuruc nóta.* Férfikar. Bp, Klökner kiadása.

III. ZONGORAMŰVEK

1. *Aquarelles,* Op. 117. Bp, Klökner kiadása, 1903.
2. *Bácskai lakodalom,* Op. 30. Bp, Pesti Könyvnyomda kiadása.
3. *Cantique d'Amour, Antologie (Mé-ry).* Pesti Könyvnyomda.
4. *Capricietto,* Op. 165. Bp, Klökner kiadása, 1906.

5. *Charakterstücke*, Op. 27. Bp, Rózsavölgyi kiadása.

1. *Gebet*
2. *Albumblatt*
3. *Capricietto*
4. *Märchen*
5. *Burleske*

6. *Cigányének — Magyar zenekép*, Op. 111. Bp, Klökner kiadása, 1915.

7. *Compositions*. Bp, Méry kiadása, 1913.

8. *Csendes otthonban*, Op. 112/a és Op. 112/b. Bp, Klökner kiadása.

I. füzet, Op. 112/a

1. *Amit a mama mesél*
2. *Katonásdi*
3. *Medvetánc*
4. *A táncórában*
5. *Húzd rá, cigány*

II. füzet, Op. 112/b

1. *A tó partján*
2. *Szabadban*
3. *Búcsú*
4. *Fogj meg*
5. *A hegyekben*

9. *Deux morceaux*. Bp, Schunda V. József kiadása.

10. *Deux poemes*, Op. 206. Bp, Harmónia kiadása.
11. *Ez aztán csárdás*. Bp, Rózsavölgyi kiadása.
12. *Három lírikus zongoradarab*, Op. 118. No. 1, 2, 3. Miskolc, Lővi J. kiadása.
 1. *Rögtönzés*
 2. *Idill*
 3. *A rabnő tánca*
13. *Hol volt, hol nem volt*, Op. 162. Bp, Klöckner kiadása.
14. *Hunnia gyásza*, Op. 170. Bp, Klöckner kiadása, 1907.
15. *Impromptu hongroise pour piano-forte*, Op. 23. Bp, Klöckner kiadása, 1897.
16. *Drei Intermezzi für Pianoforte*, Op. 84, No. 1, 2, 3. Bp, Klöckner kiadása.
17. *Karácsony. Hat könnyű hangulatkép*. Bp, Rozsnyai Károly kiadása.
18. *Karácsonyestén*, Op. 142 a/b. Bp, Klöckner kiadása.
19. *Kis szvit (Petite Suite)*. Gyermeke-
darabok zongorára. Bp, Méry ki-
adása, 1913.
 1. *A kis fecsegő — Hintapa-
linta*
 2. *Visszaemlékezés — Indulás
a tornatérre*
 3. *Májusi reggel — Harangjáték*
20. *Kuruc induló*, Op. 135. Bp, Bárd
Ferenc kiadása.

21. *Lírai hangulatok*, Op. 159 a/b. Bp, Rozsnyai Károly kiadása, 1906.

I. füzet, Op. 159/a

1. *Moment musical*
2. *Víg pillanat*
3. *Tavas*
4. *Prelude*
5. *Lemondás*

II. füzet, Op. 159/b

1. *Nocturne*
 2. *Scene de Ballet*
 3. *Gyászének*
 4. *Humoreszk*
 5. *Búcsúdal*
22. *Magyar zeneképek*, Op. 3. Bp, Klöckner kiadása.
23. *Nachtmusik*, Op. 25. Bp, Rózsa-völgyi kiadása.
24. *Nagymama álma*, Op. 221. No. 5. Bp, Méry kiadása.
25. *Népdalábrándok* (Lányi Ernő és Tóth Árpád). Miskolc, Vadász M. kiadása, 1905.
26. *Panasz*. Klöckner *Zenélő Magyarorszá*g c. albumának 21. füzetében. Bp, 1909.
27. *Pasztellek*. *Tizenkét zongoradarab*. Op. 208. Bp, Rozsnyai Károly kiadása.

28. *Poliphonia. Száz rövid gyakorlat és előjáték zongorára.* Bp, Bárd Ferenc kiadása, 1896.
29. *Rodostó. Zenekép török stílusban.* Op. 111/b. Bp, Klökner kiadása.
30. *Rögtönzés,* Op. 71/a. Bp, Klökner kiadása.
31. *Scene de danse,* Op. 85. Bp, Klökner kiadása.
32. *Suite elegique pour piano,* Op. 202. Bp, Harmónia kiadása.
 1. *Monologue*
 2. *Idylle*
 3. *Seherezade*
 4. *Nocturne*
33. *Zwei ungarische Charakterstücke für Pianoforte,* Op. 71. Bp, Klökner kiadása, 1896.
 1. *Improvisation*
 2. *Elegie*
34. *Ungarische Serenade für Piano,* Op. 152. Bp, Klökner kiadása.
35. *Változatok Erkel himnuszára,* Op. 158. Bp, Klökner kiadása.

IV. EGYÉB MŰVEK

ZENEKARI MŰVEK

1. *Ave Maria szoprán vagy tenor szó-lóra és zenekarra,* Op. 54. Bp, Blay J. kiadása.

2. *Aven.* Op. 221. No. 3. Vonószene-
kar. Bp, Pesti Könyvnyomda kiadá-
sa.
3. *Erzsébet királyné. Magyar gyász-
induló.* Zenekar. Bp, Klökner ki-
adása.
4. *Fülemileének.* Szoprán szólóra és
zenekarra. Bp, Klökner kiadása.
5. *Mese,* Op. 113 a/b. Nagyzenekar.
Bp. Klökner kiadása.
6. *Romance hongroise pour violon
avec accompagnement d'orchestre,*
Op. 89. A/B. Bp, Klökner kiadása.
7. *Song de grand maman,* Op. 221.
No. 5. Vonószenekar. Bp, Klökner
kiadása, 1913.
8. *Tokaj-csárdás. Ungarische Lieder
Potpourri.* Zenekar. Bp, Rózsavöl-
gyi kiadása, 1939.
9. *Ungarischer Trauermarsch.* Op 104
A/B. Nagyzenekarra és zongorára.
Bp, Klökner kiadása.

KAMARAMŰVEK

1. *Ave Maria. Sopran-Alt Duett.* Or-
gonakísérettel. Bp, Musica Sacra
9.
2. *Ave Maria,* Op. 90. Vokalquartett
orgonakísérettel. Bp, Musica Sac-
ra 7.
3. *Ave Maria.* Énekhangra vonósötös-
és orgonakísérettel. Bp, Pesti
Könyvnyomda kiadása.

4. *Beata est. Sopran-Alt Duett.* Orgonakísérettel. Bp, Musica Sacra 5.
5. *Benedicta est. Vokalquartett.* Orgonakísérettel. Bp, Musica Sacra 6.
6. *Hunnia gyásza*, Op. 170. Vonósötösre. Bp, Klöckner kiadása.
7. *Tantum ergo Genitoris*, Op. 124. Vokalkvartett vonósötössel. Bp, Musica Sacra 8.
8. *Trois Morceaux pour violon et piano.* Bp, Harmónia kiadása.

SZÍNPADI MŰVEK

1. *Az Angyal és az Ördög.* Gerő Károly népszínművének összes eredeti dalai, Op. 12. Bp, Harmónia kiadása.
2. *Fábián, Rákóczi hadnagya.* Zách Klára. Melodramák. Bp, Klöckner kiadása.
3. *Szent Imre ravatala.* Melodráma. Bp, Klöckner kiadása.

ORGONAMŰVEK

1. *Nänien (I. II.) Orgel-Kompositionen* hrsg. von O. Gauss, Band IV, 361, Regensburg, 1910, A. Coppenrath.

ISKOLAI ÉNEKGYŰJTEMÉNY

1. *Cantate.* (Lányi Ernő—dr. Greksa Kázmér) Eger, líceum nyomdájának kiadása, 1898.

VERSESKÖTET

1. *Consonanzen und Dissonanzen eines ungarischen Musikers.* Breslau, 1899.